

[Accueil](#)[Revenir à l'accueil](#)[CollectionManuscrits de Jean-Joseph Rabearivelo](#)[CollectionLe critique](#)[CollectionLa période Hitady ny very](#)[CollectionEssai sur le film Le Diable blanc, de Volkoff](#)[Item \[Ankevitra ny ho roa volana aho izao\] TAP](#)

[Ankevitra ny ho roa volana aho izao] TAP

Auteur(s) : Rabearivelo, Jean-Joseph

Les folios

En passant la souris sur une vignette, le titre de l'image apparaît.

9 Fichier(s)

Citer cette page

Rabearivelo, Jean-Joseph , [Ankevitra ny ho roa volana aho izao] TAP

, 1932-02-14.

Claire Riffard, équipe francophone, Institut des textes et manuscrits modernes (CNRS-ENS) ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle).

Consulté le 25/04/2024 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/francophone/items/show/2062>

Description & analyse

Éditeur(s) de la fiche

- Jar Luce, Xavier (14-07-2015)
- Resztak, Karolina

Informations générales

LangueMalgache

Cote

- NUM PRO TAP Ankevitra
- TP.ANKE

Nature du documentTapuscrit

Collation8 (f.) ; 210 x 300 (mm)

Localisation du documentFonds Rabearivelo,
Institut Français,

14 avenue de l'Indépendance,
101 Antananarivo
Madagascar

Présentation

Date [1932-02-14](#)

Genre Essai

Mentions légales Consultable sur internet. Copie et impression interdites.

Consultation possible de l'original à l'Institut Français d'Antananarivo.

Contact : brakotomanga@gmail.com

Éditeur de la fiche Claire Riffard, équipe francophone, Institut des textes et manuscrits modernes (CNRS-ENS) ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle)

Notice créée par [Richard Walter](#) Notice créée le 16/12/2014 Dernière modification le 01/09/2022

14 Février 1932

Ankevitry ny ho roa volana aho izao, tsy salama firy, ka tonga kamokamo, tsy marisidrisika na amin'inona na amin'inona. Tao anatin'ity tapabolana farany ity ange ! Indraindray, mitsakotsako tampoka ny tanao havanana, dia tsy mahasoratra mihitsy amin'izay, ary dia mandeha mandry aza...nony efa eo anefa, tonga daholo na tazo na an-doha na inona.

Aleo mihitsy miarina...

Any am-piasana indray, mifampandongilongy fotsiny tsy misy farany, indrindra ange fa izahay sy i Pléan. Tsy mifampiarahaba akory, tsy mifampiteny, na dia amin'ny asa aza, tsy misy zavatra azo atao any, ka tsy jereny, dia angarihany...

Halina aho vao mba nijery cinéma, efa ela be izay. Asa izay trosa hoentiko noho izaho niaritory ela toy izay — nefa tsy manahy aho, fa mbola hijery indray koa rahampitso.

Ny halina, dia ny Diabla blanc, cinéma mihira fa tsy miteny. Amin'ny alatsinainy, dia famerenana ny Chemin du Paradis, sady mihira no miteny, no re hatramin'ny sento, hono. Mbola tsy nahita an'io aho, ka izany no hijerako azy, fa efa misy mihiratra ny fahasalamako....

Ivan Mosjoukine (ilay natao Strogoff) no Diabla blanc. Ilay natao Ogareff kosa, Schamill no anarany omaly. Lehiben'ny foko any Caucase izy. Ny tsar taloha ihany no tsar omaly koa.

Ny tantara dia niseho marina tamin'ny 1852. Ny fotony, dia ny fiarovana-tenan'ny Caucase tsy ho fehezina'ny Russes.

Dihy an-tsaha no voalohany-pisehoana. Sodina sy amponga no mampandihy, ary hira valaka mampa-metsovetso sahalasahala amin'ilay Disque atao hoe : le Poëte et le Paysan.

Zazavavy tsara tarehy iray, atao hoe Saïra, ary zanak'i Schamill no mpandihy fatratra indrindra.

Hafahafa io dihy io : vehivavy iray ihany, ary lehilahy marobe mitondra fanilo sy lefompohy, manenjika azy ary manambana handoro sy handratra azy, nefa ny sandriny ihany no ampanga iarovany tena.

Tambanivohitra marobe no manodidina azy manao faribolana.

Tampoka, tonga i Diabla blanc, izay iray foko aminy ihany koa, sady iray tanàna aminy. Miaraka amin'ny zanany lahy kely ny lehilahy, ary mitro-tro azy eo alohan'ny olona rehetra.

Ioussof no anaran'ilay zaza ; ankevitry ny 13 taona. Mahafatify ery, hendry, mahery fo - toa an-drainy. Vao maty vao haingana reniny.

- Rahoviana aho no homenao reny vaovao ? hoy izy tamin-drainy.

Tsiky miaro ranomaso sy fijery any ankoatry ny rahona, no valin-tenin-drainy (Tadidio ny mason'i Strogoff, mandinika).

Tazan'i Saïra izy mianaka, dia anaovany marika, nefa tsy miraika aminy. Tia azy efa hatry ny ela i Saïra, nefa nodiany tsy hita.

../..2

Tezitra i Saïra, ka mijanona amin'ny dihiny. Misafoaka kosa i Schamill ka manatona azy, manontany ny antony. Arahiny ny mason'i Saïra, ka hitany fa miantefa amin'i Diable blanc.

- Andeha mandihy miaraka amin'ny lehilahy, hoy i Schamill, fa avelao ny mpitaiza zaza hampinono !

Ren'ny Diable blanc izany eso izany, ka mitroatra izy. Ndeha hiady izy sy i Schamill, efa nifandray, kinanjo...

Nisy tafondro nipoaka tampoka !

Tonga ny Russes, na efa akaiky, efa manatona !

Nitsahatra tampoka ilay ady antsanga, fa ny miaramila no novoriana, hanohitra ny Russes.

Ady mifanjevo tsy hita hambara...

Lasa babo i Saïra.

Manenjika ny Caucasiens. Ny Diable blanc no mpitari-tafiny...Tratrany lavitra ny fahavalo. Mbola any an-tendrombohitra rehetra any izy, miely, miparitaka.

Notakolehiny amin'izay fiviliana izay, nanapoahany vato, ka saika lany ringana. Farany, nitsoaka, dia tratrany tao anaty lemaka iray.

Nosokerainy, dia azony babo avokoa. Ny Russe iray, vao nahita any Diable blanc, dia niankarapoky ny tahotra. Tsy nahatsiaro tena raha tsy efa nentina nody ny babo. Dia nirifatra nody.

Niditra ny vohitra any Caucase ny babo. Nihoraka ny vahoaka. Avy ny zaza am-behivavy, nitoraka sy namono ny babo. Faly i Schamill.

- Tsy azo kasihina ny babo ! hoy ny Diable blanc.

Niahotra ny vahoaka, nihataka. Nantsoin'i Schamill mangina ny D.B., nilazany fa efa nasainy mononoin'ny mponina ny babo.

Hanky va re ! hoy ny lehilahy. Babonao moa ve ireo, sa ahy ?

- Miaro amin'ny Russes ialahy, hoy i Schamill, ka mamadika !

- Izaho ve ?

Nifampitolona. Lavo i Schamill, nitsoaka i D.B. niantsampy tamin'ny soavaliny, dia lasa, narahin'ny namany vitsivitsy.

Nanenjika ny Caucasiens, nefa tsy naharaka.

Fary an-kata tany, mamindro ny D.B., no tany ny namany iray nilaza fa natao antoka ny zanaka sy renin'ny D.B., ary efa akaiky ry Schamill avy manenjika azy.

Nivoajinika ny D.B.

- Zavatra iray sisa azo atao ! hoy izy. Hianao, andeha miverina any antanàna. Jereo izay anaovana ny havako, dia lazao ahy raha misy vaovao lehibe.

Misaraka eo.

Izy, lasa miaraka amin'ny namany (toa 7 angaha) mankany amin'ny toby russe haingana dia haingana.

Ny tily hitany voalohany (manao maska ny D.B.) dia ilay olona irery afa-nandositra teo aloha.

- Ento any amin'ny Jeneraly izahay, hoy izy sady manala saron-tava.

Torana indray ilay tily, ka velombelomina aloha, ary atosika fotsiny.

- Mitolo-tena amin'ny tsar ny D.B., hoy ny lehilahy amin'ny jeneraly, sady atolony sabany.

Taitra ny ao :

- Tsia, hoy ny jeneraly, vahininay hianao fa tsy babonay akory. Tano iha-ny ny sabatrao.

Izay vao velom-bolo ilay tily, mihasa, (voantay afaka ama-nedra !). Mangataka lakoraonina. Mahazo. Atao ordonnance - n'ny D.B. !

Ato aorian'ny Tsar ho any amin'ny renivohitra ny D.B. ka mankany. Ampidirina amin'ny lapa lehibe, tonga eo anatrehan'ny mpanjaka ;

Mijaridina, manao ny "maso fanaony", tsy miarahaba, tsy miala satroka. Variana ny tsar, dia misafoaka, ary mampaniraka vadintany iray hilaza amin'ny D.B. hiala satroka.

- Lazao azy, hoy D.B. fa tsy miala satroka afa-tsy eo anatrehan'ny demony aho. Nefa esoriny ihany ny satrony. Ren'ny tsar ny teniny, ka asainy misatroka ihany indray izy !

- Hitarika ny tafika russe hamely any Caucase ialahy hoy izy.

- Tsy hamely ny vahoakako aho na rahoviana na rahoviana, hoy ny D.B.

Tezitra ny tsar, mitsangana, mibandrina azy, mitana lefompohy, dia mandetika mafy an'io eo amin'ny carte.

- Hohaiko ny handidy an'ialahy, hoy izy, sady asainy mivoaka ny D.B.

Tsiky valaka no valin'izany.

Mihohoky ny hatezerana ny tsar, ary tsy taitra raha tsy niditra ny mpanjakavavy, milaza aminy fa hisy dihy any amin'ny Opéra anio alina.

Mifampitsikitsiky eo, mifampisafosafo Z'amours tsy misy farany.

Ny D.B. napetraka ao amin'ny Komandà iray, miteraka lahy kely...Tonga sakaizan'ny D.B. ilaikely, ary mampahatsiahy azy ny zanany ery...

Ny alina, any amin'ny Opéra. Samy manana ny loge - ny ny mpanjaka lahy sy vavy, nefa mifankahita tsara. Olona faran'izay saropiaro ny vavy.

Nifampibitsibitsika eran'ny trano, nifanondro ony D.B. Taitaitra hatrany amin'ny coulisse.

Ao, misy mpandihy iray taitra noho ny vahoaka, ary mandinika ny D.B. manotra noho ny hafa ! Saïra io. Manoratra taratasy kely izy, dia anoratany homena ny D.B., tsy misy sonia, fa fangataham-potoana fotsiny amin'ny 12 alina.

Manomboka ny kilalao. Tsara dia tsara, fatratra tokoa. Misy mpandihy iray mahafinaritra ny tsar, ka mahatoro azy ery. Voaraky ny vavy ery ny masony hatrany...

Mianjera ny ridao...Antsoin'ny tsara ny tandapany iray, asainy mampaka an'ilay mpandihy kely ho ao amin'ny loge-ny.

Tora-kovitra io, ny patron-ny kosa faly izaitsizy manaraka azy hatrany.

- Iza moa ity tovovavy ity ?
- Zazavavy avy any Caucase Tompoko.
- Ahoana no nahatonga azy aty ?
- Babo, Tompoko.

Mitsiny ny tsar: Efa nakatony ny Sekrinina ivelany sy anatin'ny, nefa hitan'ny mpanjakavavy izany, ka mba nankany koa izy, saingy tsy afa-miditra fa tohanan'ny tandapa eo am-baravarana.

Ao anaty Sekrinina : ny tsar sy ilay zazavavy ihany. Mangovitra fatratra ity, raisin'ny tsar amin'ny tanany sy ny sorony. Mikiaka io.

Atsipin'ny mpanjakavavy ny fikopaka eny an-tanàny. Mamonjy mandray an'ny tandapa, izy kosa mamonjy miditra.

S A R O N A !

Hendratrendratra ny tsar, ilay mpandihy kosa sady matahotra no mahazo aina, dia mitsoriaka....

Vitavita ho azy iny.

Manomboka indray ny lalao.

Ny D.B. kosa, mandray ilay taratasy kely, dia mamaky azy. Lasa vinany...

Amin'ny 12 alina, io izy eo amin'ny fotoana nomen'ilay tsy fantatra.

Tonga ilay zazavavy ary mitondra anarana, sady milaza ny an-drainy i Saïra.

- Schamill ! hoy ny D.B., ilay nangalatra ny reniko sy ny zanako !

Mifify i Saïra, mitomany. Tohina ny fon'i D.B. mandre hoe :

- Tia anao efa hatry ny ela ity zazavavy mahantra ity. Anio kosa, miantso vonjy aminao izy.

Mba toro koa ny D.B.

- Rahampitso amin'ny 12 antoandro, any Ananona, hoy i Saïra, dia misaraka izy fa mandalo ny mpiambina alina.

Ao an-dapa.

- Tsy maintsy vita anio, hoy ny Tsar, miantso ny tandapany.

Lasa izy, miondrika, nefa misy tandapa hafa nandre koa, ka nidodododo nan-kany amin'ny mpanjaka vavy.

Iarovana ny fony. Reny fa ho entin'ny tsar any amin'ny rova an-tsaha iray i Saïra rahampitso.

- Hilazako ny D.B. hoy izy.

Nentin'ny Tsar amin'ny Kalesy i Saïra dia napetrany tao amin'ny rova an-tsaha iray ary izy, kosa nandeha fa nilaza ho tompon'ny alina manontolo.

Miditra ny ordonnance-n'ny D.B. milaza aminy fa tadiavin'ny mpanjaka vavy izy. Taitra ny D.B. dia mivoaka ao anaty kalesy iray my mpanjakavavy, ary miteny aminy hoe :

- Mampandre anao aho fa mety ho teren-doza ao amin'ny rova an-tsaha ilay zazavavy avy any aminareo, anio. Dia omeny baiko ny mpitondra kalesy

Manenjika ny D.B. haka renseignements mazava kokoa, nefa tsy mahatratra.

Alina ny andro i Saïra, io efa torana ambony ihany, miandry izay hiseho, rahefa tonga ny Tsar.

Ny mpanjakavavy kosa ary an-dapa, io mamboa-tena, miala akanjo, manontolo, mandehandeha eran'ny trano. Misy tsiky eo am-bavany.

Mandroso mihalina ihany. Saïra, hoatry ny misy laona mandidy azy. Tsy avy midina izy.

Tampoka, iny misy olona reny manatona any ivelany.

Miontana ny fony, matahotra izy, mandositra eran'ny trano, mitondra jiro, toa tazany any ivelany, amin'ny fitaratra, miantso azy, ny D.B.

Hafaliana moa izany ! Mitsoaka mamaha izy.

- Ahoana no nahatongavan'ise aty ? hoy izy.

- Ho azon-doza, hono, hianao anio ka tonga aho. Aza manary fotoana fa ndao handositra haingana.

Miahotrahotra eo i Saïra, dia lasa mankao amin'ny fitaratra iray,/trano miala akanjo, mamboa-tena, maika, misolo akanjo.

Hitan'ny D.B. hatrany izany. Lasa vinany izy. Vonona i Saïra, dia omeny kapaoty, ary ndeha hiara-mandeha.

Misy mandona....

- Ny Tsar ! hoy Saïra. Sarona isika ! Tsoahin'ni D.B. ny kapaotiny. Kivy ratsy izy, dia mihidy ao amin'ny efitra iray, ary i Saïra, mangovitra, lasa mamoha ny Tsar....

- Mangovitra indriako izany, hoy ny mpanjaka, ka ndeha hangalàko kapaoty atsy an'efitra, sady lasa izy.

Mitsoriaka mibahana i Saïra.

- Aza miditra ao, Ny Andriana, fa mikorontana loatra ao ! sady kaikeriny mafy ny vavany.

- Ity angaha adala ! Ka mampaninona ahy izany ! Inona no hahamenatra an'ity amin'izany amiko !

Tsy navelan'i Saïra anefa ka dia nijanona. Hany hery, namolavola ny tanan'i Saïra.

Ny D.B. amin'izany ao am-baravarana'ilay efitra ao, mitaintaina fatratra, manao maso".

Tsy naharitra ny Tsar ka niantoraka tamin'i Saïra, nanao an-kery azy. Nikiaka ny zazavavy. Nivoha ny varavarana.

Io ny D.B.

Hoatry ny faty ny Tsar. Hoatry ny zozoro tsofin'ny rivotra i Saïra.

- Hay ialahy no sakaizany ! hoy ny Tsar nony farany.

Tezitra ny D.B. ka ndeha hamely, nefa tohanan'i Saïra sy ibahanany. Mifanandrina...

Misy mandona.

Taitra eran'ny trano.

Mitsoriaka ny D.B. sy Saïra mankao an'efitray dia mirindrina ao. Ny Tsar hena velona, lasa mamoha : Ny mpanjaka vavy !!!

Miditra io, miseho ho tsy mahalala na inona na inona, mitsikitsiky fatratra.

Mamboatra ankany hiarahantsika ny Andriana, hoy izy, mandehandeha eran'ny trano, mihomehy sy faly ery.

An-tenda ny ain'ny Tsar.

- Ary ato no efitra fandriana, hay ? hoy ny mpanjakavavy.

Taitra ny Tsar. Mangovitry ny tenany manontolo, nefa manafina an'izany.

- Aza mankao, hoy izy, fa mbola tsy voadio ao !

Ka maninona ? hoy Ramatoa, sady mamoha no miditra.

Saronan'ny Tsar ny tanany sy masony. Matahotra izy...

- Mahafinaritra kosa hoy ny vadiny ao an'efitra. Saingy nahoana angaha no vohàna ny varavarana-kely e !

Izay vao nahazo aina ny Tsar, ka niditra. Efa lasa ny D.B. tsy tratra izy.

- Voavonhy aho ! hoy ny Tsar, anakapony.

- Nahavao ny tetikadiko, hoy ny Mpanjakavavy an'eritreritra...

Nifampitsiky izy mivady, samy nandresy, nefa samy resy koa...

Tsy mbola tsara terehy toy ity ny mpanjakavavy hatrizay niainany... ilay nantenaina koa efa lasa, sady izay indray, niendaka ho azy ny teny ankoditr'ity andefimandry...

Parady vazaha izao...

Fa nankaiza ry Saïra ? - Lasa nanao mariazy izy.

Ren'ny Tsar izany ny ampitso, ka nisafoaka izy, nefa nanao falifaty toy izao : Hotendrena hitari-tafika hamely ny Caucase ny D.B., ary hatao antoka ny vadiny.

Ny D.B. mamory ny sakaizany, ary manome baiko azy hoe :

- Paka'ny kristiana anio, hiangona avokoa izy anio alina ary tsy hitondra fiadiana. Amin'ny 12, dia manapoka tafondro iray, dia hikomy avokoany firenena, ary ho azo tampoka ny Russes.

Manaiky ny namany, dia lasa.

Izy, ampiantsoin'ny Jeneraly, ary ilazany ny tendrin'ny Tsar.

- Efa nilaza tamin'ny Tsar aho, hoy D.B., fa tsy hiady amin'ny vahoakako.

- Adala ! hoy ny Jeneraly. Didy masina ny didin'ny Tsar.

Mitsiky ratsy D.B. dia lasa.

Any an-tanàna Caucase kosa, vorian'i Schamill ny vahoaka.

- Raha tsy miverina hatramin'ny 3 andro ny D.B. hoy izy, dia satria mivarotra ny tanindrazany, ka dia hovanoina ny zanany.

Mihoraka ny ambanilanitra.

Mitsoriaka haingana mankany amin'ny D.B. ilay sakaizany, milaza izany vaovao mahatsiravina izany.

- Andeha miverina, hoy D.B., ary arovy tsara ny zanako. Ny tetikay aty marehitra.

Ao am-piangonana.

Miangona avokoa ny Kristiana russe. Ny Tsar no loha-lalàna, dia ny mamboninahitra rehetra...

Amin'ny 12 alina.

Iny ny naman'ny D.B., mankany an-toby. Tsatohany lefompohy ny tily mian-dry tafondro, dia miomana hanapoaka tafondro izy.

Eran'ny tanàna, ny vahoaka mitondra fiadiana, miomana hikomy, miandry feon-tafondro fotsiny.

Ndeha handrehitra ny tafondro ilay naman'ny D.B. no iny misy miaramila iray mahatazana azy, ka miantoraka aminy.

Ady be. Tolona izao. Indray mianjera any an-kady izy. Ilay naman'ny D.B. maty. Ilay Russe maratra mafy.

Tsy nipoaka ny tafondro.

Nirava ny vahoaka...

Ny D.B. gagagaga.

Antsoin'ny Jeneraly hisakafo any aminy izy, fa Paka anio, hoy izy, ka hiara-misakafo aminay ny vahininay.

Ndeha hisakafo.

- Misy miaramila maratra te-hiresaka amin'ny Jeneraly ao, hoy ny deka iray. Ampidirina ilay miaramila feno rà.

- Nitantara io, ary nivandravandra nahita tampoka ny D.B.

- Miaramilan'io Andriana io no nanao izany ! hoy izy.

Taitra eran'ny trano.

Notsoahin'ny D.B. ny lefompohiny, dia nifanandrina tamin'ny vahoaka izy, ary dia lasa nirifatra, narahin'ny namany sy i Saïra vady.

Dia an-tsoavaly izao.

Teny ankalamanjana lavitra. Ady be.

- Paka'ny kristiana anio, hiangona avokoa izy anio alina ary tsy hitondra fiadiana. Amin'ny 12, dia manapoka tafondro iray, dia hikomy avokoany firenena, ary ho azo tampoka ny Russes.

Manaiky ny namany, dia lasa.

Izy, ampiantsoin'ny Jeneraly, ary ilazany ny tendrin'ny Tsar.

- Efa nilaza tamin'ny Tsar aho, hoy D.B., fa tsy hiady amin'ny vahoakako.

- Adala ! hoy ny Jeneraly. Didy masina ny didin'ny Tsar.

Mitsiky ratsy D.B. dia lasa.

Any an-tanàna Caucase kosa, vorian'i Schamill ny vahoaka.

- Raha tsy miverina hatramin'ny 3 andro ny D.B. hoy izy, dia satria mivarotra ny tanindrazany, ka dia hovanoina ny zanany.

Mihoraka ny ambanilanitra.

Mitsoriaka haingana mankany amin'ny D.B. ilay sakaizany, milaza izany vaovao mahatsiravina izany.

- Andeha miverina, hoy D.B., ary arovy tsara ny zanako. Ny tetikay aty marehitra.

Ao am-piangonana.

Miangona avokoa ny Kristiana russe. Ny Tsar no loha-lalàna, dia ny mamboninahitra rehetra...

Amin'ny 12 alina.

Iny ny naman'ny D.B., mankany an-toby. Tsatohany lefompohy ny tily mian-dry tafondro, dia miomana hanapoaka tafondro izy.

Eran'ny tanàna, ny vahoaka mitondra fiadiana, miomana hikomy, miandry feon-tafondro fotsiny.

Ndeha handrehitra ny tafondro ilay naman'ny D.B. no iny misy miaramila iray mahatazana azy, ka miantoraka aminy.

Ady be. Tolona izao. Indray mianjera any an-kady izy. Ilay naman'ny D.B. maty. Ilay Russe maratra mafy.

Tsy nipoaka ny tafondro.

Nirava ny vahoaka...

Ny D.B. gagagaga.

Antsoin'ny Jeneraly hisakafo any aminy izy, fa Paka anio, hoy izy, ka hiara-misakafo aminay ny vahininay.

Ndeha hisakafo.

- Misy miaramila maratra te-hiresaka amin'ny Jeneraly ao, hoy ny deka iray. Ampidirina ilay miaramila feno rà.

- Nitantara io, ary nivandravandra nahita tampoka ny D.B.

- Miaramilan'io Andriana io no nanao izany ! hoy izy.

Taitra eran'ny trano.

Notsoahin'ny D.B. ny lefompohiny, dia nifanandrina tamin'ny vahoaka izy, ary dia lasa nirifatra, narahin'ny namany sy i Saïra vady.

Dia an-tsoavaly izao.

Teny ankalamanjana lavitra. Ady be.

Voa tsirairay ny naman'ny D.B. Ny vadiny ihany no afaka niaraka tamin'olo-mahatoky.

Kivy ny D.B.

Voa koa izy, ka nandraingiraingy. Poleta sisa azo napoaka...nefa ho ampy' inona.

Voa fanindroany indray. Torana. Nangina ny fahavalo.

Any an-tanàna Caucase, manomboka ny famonoana an'i Iousoff kely.

Atao anaty trano bongo iray tsy misy afa-tsy varavarana tokana dia alevim-belona ao.

Ranomaso izao. Antso dada izao. Tonga i Saïra, mitomany.

- Vonjeo izy ry Dada, fa tsy namadika akory ny D.B. !

Gaga eran'ny tanàna. Tsy mino aloha i Schamill, dia mino nony farany, ary mamonjy ny zazakely, ka mampamoaka azy...Lasa ny miaramila Caucase mamonhy ny D.B.

Atsy an-tany fiadiana.

Mitsangana ny D.B., nefa mandraingiraingy, dia miankarapoka. Manatona ny fahavalo iray, tsaroany izany, alefany ny poleta, maty io - izy miantona, dia ao...

- Maty, hoy ny fahavalo mirohotra manatona azy...

Tonga ny Caucase...

Resy ny Russes.

Bataina ny D.B., mahazo aina kely.

- Ento any an-tanàna, hoy izy, hijery ny zanako.

Manambatra hery mitsangana, dia mitaingin-tsoavaly...

Iry, mitazana azy, avy mitsena azy : ny reniny, ny vadiny, ny zanany Izy tsy maharin-tena intsony.

Tonta ao an-tanàna.

Isaorana A^{tra}, hoy i Schamill, fa tafaverina eto ambany saina masina ialahy, anaka !

Misoa tareny D.B. mijery ny sain'ny fireneny, hodidinin'ny olon-tianany.

Miverina ao an-tsainy avokoa ny lasa rehetra. Izy mibanjina ny saina masina. Miova tarehy, hoy aho, mitomany toy ny zazakely.

Tapitra teo ny ainy.

Mitsaoka azy ny fireneny....

Izay

J. RABEARIVELO

- Tsy nahaverina namaky ity tantara ity aho, ka mety ho be diso izy. Ahitsio any.

J.R.